

ע"פ 7153/15 - שחר סלומון נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7153/15

לפני:
כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט צ' זילברטל

המערער: שחר סלומון

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב
מיום 11.10.2015 בתיק פ 059008-11-14

תאריך הישיבה: ה' באלול התשע"ו (8.9.16)

בשם המערער: עו"ד זאב אלוני

בשם המשיבה: עו"ד נגה בן סידי

בשם שירות המבחן למבוגרים: עו"ס ברכה וייס

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. בתיק זה עולה שוב שאלת היחס בין חומרת העבירה וגמול עונשי לבין שיקולי שיקום. ערעור על העונש שנגזר על המערער, כיום כבן 30, במסגרת הסדר טיעון בו הודה, והוא 16 חודשי מאסר בפועל וכן עונשי מאסר על תנאי, פיצוי למתלונן בסך 15,000 ₪ וקנס בסך 2,500 ₪ (אלה שולמו). זאת, בהרשעה לפי כתב אישום מתוקן בהודיה בעבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות (נשק קר), לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977. סיפור

עמוד 1

המעשה העגום, לפי כתב האישום המתוקן בו הודה המערער, החל כשקופאית סופרמרקט שהכירה את המערער הקניטה אותו, והוא בעט בפח במקום ותכולתו התפזרה; הקופאית צעקה והמערער קילל אותה והלך. המתלונן, בעלי הסופרמרקט, יצא ופנה אל המערער; זה נגח בעוצמה בראש המתלונן ובהמשך הלם בראשו, בחזהו ובכתפו, ונשך אותו בפלג גופו הימני וכן פצעו בחזהו ובגבו במפתח שהיה בידו; הוא חדל רק כשהפרידו עוברי אורח ביניהם. למתלונן נגרמו שריטות ושפשופים, פצע חתך מעל החזה ופריקת מפרק כתף שמאל, ולשם שחזור הכתף וקיבועה נותח. הסדר הטיעון והודיית המערער לא כללו הסכמה באשר לעונש.

ב. בית המשפט קמא עיין בתסקיר שירות המבחן, שעמד על מעורבות המערער בסמים מגיל צעיר, לרבות שתי הרשעות ומאסר בפועל ובעבודות שירות בעבירות סחר בסמים, רכוש ואלימות, אך גם על נטילת אחריות באשר לפרשה דנא, הבעת צער וחרטה, השתלבות בקבוצה טיפולית ובתהליך גמילה; הוערך סיכון בינוני למעורבות אלימה והומלץ על המשך טיפול, מאסר בעבודות שירות וצו מבחן לשנה. בית המשפט עיין גם בהצהרת נפגע עבירה בדבר קרע ברצועת הכתף של המתלונן, ניתוחים ותהליך שיקום ממושך, לרבות הפסדים ונטל כלכלי. כן נשמעו עדי אופי. סוף דבר שבית המשפט קבע כי המדובר בפרשה ספונטנית ללא תכנון מוקדם, אך למערער אחריות כבדה, וגם אם ביצע את העבירה בהשפעת סמים אין זו נסיבה לקולה. צוטט פסק הדין בע"פ 7475/14 מהדי נ' מדינת ישראל (2014), בו עמד השופט דנציגר על הצורך בענישה משמעותית במאסר בפועל בעבירות אלימות. סוף דבר שנקבע מתחם עונשי של 24-14 חודש, ובמכלול השיקולים הושת העונש האמור.

ג. בערעור, המפורט עד מאוד, נתבקש לקבל את המלצת שירות המבחן לעונש בעבודות שירות, נטען כי היה מקום להאשמה בעבירות קלות יותר – טענה שעליה חזר בא כוח המערער בפנינו, אך אין בדעתנו להידרש אליה ולפנינו כבסיס כתב האישום המתוקן כמות שהוא. עוד נטען כי הפגיעה במתלונן לא היתה כפי שנקבע: גם בכך לא נתערב מטעמים ברורים. המערער השיג אף על קביעת רף תחתון של 14 חודשי מאסר בפועל במתחם הענישה, ומכל מקום – וזו בעינינו הטענה העיקרית והרלבנטית – טען כי שיקולי שיקום משמעותיים מצדיקים סטיה מן המתחם.

ד. כדי שלא להאריך נידרש אך לתסקיר העדכני שהובא בפנינו, לאחר תסקירים קודמים של השירות, וזו הזדמנות להוקיר שוב את עבודת שירות המבחן. התסקיר – מיום 5.9.16 – מפרט כדבעי מהלכי שיקום משמעותיים, במסגרת יחידה לטיפול בהתמכרויות (שיחות פרטניות ובדיקות שתן), מרכז יום לגמילה וטיפול בתחום מניעת האלימות ועוד. לפי הנמסר המערער מתמיד בבדיקות (היתה מעידה אחת בבדיקת שתן – שרידי קנביס שעליה הביע חרטה והסבירה בלחץ שבו הוא נתון). המערער מביע חרטה ונטל אחריות על מעשיו, כנמסר, וצוין כי אין לחובתו תיקים חדשים והוא גם עובד. לדעת שירות המבחן (שחזרה עליה נציגתו בדיון) מאסר המערער עלול לקטוע את שיקומו, ועל כן הומלצו מאסר בעבודות שירות וצו מבחן של שנה וחצי.

ה. בדיון בפנינו, בו חזר בא כוח המערער בהרחבה על טענותיו בערעור, בירכה באת כוח המדינה על התהליך שעובר המערער, אך סברה כי אין מקום להקלה לעבר עבודות שירות, אלא הקלה מינורית בלבד. היא הסתייגה מטענות ערעור שיש בהן התנערות מהסדר הטיעון, והטעימה את האלימות החמורה שנקטה, את הצורך בהגנה על מי שמוצא עצמו מותקף בטבורה של עיר, קרבן העבירה, ואת העובדה שבית המשפט קמא העמיד את העונש ברף הנמוך של המתחם אותו קבע. המערער עצמו ביקש להביע באזנינו חרטה מלאה.

ו. כאמור, הנושא מעמיד בפנינו דילמה של הצורך בגמול על מעשה עברייני חמור - מזה, אל מול תהליך שיקום משמעותי - מזה. לאחר העיון רואים אנו לנכון לקבל את הערעור חלקית, תוך מאמץ לאיזון הוגן בין הצורך בענישה של ממש במקרה שבו נפגע אדם באופן משמעותי בבטחון קשה, על-ידי מערער שהוא בעל פלילי הכולל מאסר בפועל ומאסר בעבודות שירות - ובין תהליך שיקומי לא מבטל וחיובי שאנו רואים בברכה, אותו עבר המערער כפי שתואר מעלה מפי שירות המבחן. נטעים, כי אנו נדרשים מבין טענות הערעור רק לטענה בעניין השיקום שיש בה טעם ומצדיקה הקלה, ולא לטענות האחרות, שלא ראינו לקבלן אם משום חריגתן מהסדר הטיעון ואם משום שהמתחם שקבע בית המשפט קמא מקובל עלינו. אכן, בחנו את המלצת שירות המבחן ועתירת הסניגור המלומד להעמיד את העונש על עבודות שירות, מטעמים שיקומיים, ואולם אין בידינו, מתוך מכלול האינטרס הציבורי במקרים כגון דא, להסתפק בעבודות שירות. עסקינן בפרשה שהעונש המירבי עליה הוא 14 שנים. מקרים כגון דא, כדי לגמול ולהרתיע, אינם יכולים ככלל להיענש בפחות ממאסר מאחורי סורג ובריה, ואף לתקופה משמעותית. את האיזון אנו מוצאים בהפחתה משמעותית של המאסר, הנותנת ביטוי לתהליך שעובר המערער, עד כדי חריגה כלפי מטה מן המתחם שקבע בית המשפט קמא, שלא ראינו כאמור להתערב בו. אנו מעמידים איפוא את המאסר בפועל על 10 חודשים (תחת 16), בניכוי ימי המעצר. המאסרים על תנאי בעינם.

ז. לא נכחד, כי מלוא אותנו החשש שמא לשיבתו של המערער לכתלי בית האסורים תהא השפעה לא חיובית על שיקומו; אך כאמור לא ראינו לנכון לוותר על המאסר, אלא שצמצמנוהו משמעותית, משיקולי השיקום. עלינו לצרף לדברים אלה המלצה חמה לשלטונות בתי הסוהר, כי שיבוצו של המערער במאסרו יהא לאגף נקי בסמים במרחק ככל הניתן מהנגועים בסמים, כך שתצומצם עד כדי איון האפשרות כי יבוא במגע עם סמים. לכך יש לצרף, לטעמנו, השתתפות בקבוצות טיפול וכן טיפול פרטני ככל הניתן בתקופה הקצרה יחסית של המאסר. בדרך זו, כך אנו מקווים, יצטמצם החשש האמור. אנו יוצאים מן ההנחה כי תכנית שיקום שתוכן למערער בבואו לפני ועדת השחרורים, תכלול מקבילה של צו מבחן במובן של תהליך טיפולי נמשך, אשר חיוני לו כאויר לנשימה. אנו מאחלים למערער כי לא ישוב לסורו, ויהפוך אזרח מועיל.

ח. הערעור מתקבל חלקית לפי האמור, קרי, העמדת המאסר בפועל על 10 חודשים בניכוי ימי המעצר. המערער יתיצב לריצוי עונשו ביום כ"ד תשרי תשע"ז (26.10.16) עד שעה 0900 בבית המעצר ניצן מתחם איילון. תנאי שחרור קיימים בעינם עד להתיצבות.

ניתן היום, ח' באלול התשע"ו (11.9.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה